

Проблеми нормативно-правового регулювання захисту тварин від жорстокого поводження

Лозова Т.І., старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
ННПП НАВС

Воробей В.М., студент ННПП НАВС

Одним з важливіших із аспектів загальної гуманізації суспільства є гармонізація взаємин людини і довкілля, ставлення людини до світу не як до об'єкта споживання й задоволення потреб, а як до цінного партнера та забезпечення правових засад стимулювання відповідального ставлення до світу. Тому в контексті створення ціннісно-світоглядних і правових умов визнання цінності Іншого (світу як такого та будь-якого його представника), поширення принципу легітимності Іншого за межі міжлюдських стосунків особливо гостро постає проблема формування гуманного ставлення людини до інших живих істот, здатних відчувати біль і страждання.

З кінця 60-х і до початку 90-х років було прийнято низку європейських конвенцій, що вносять сферу поводження з тваринами та істотно її гуманізують. Відповідальність людини за власні вчинки – ось лейтмотив конвенцій.

1987 у Страсбурзі члени Ради Європи підписали Європейську конвенцію Про захист домашніх тварин, Україна ж приєдналась до конвенції лише 2011 року.

Законом, яким уперше в історії України визначено гуманність як основоположний принцип поводження людини з іншими живими істотами й фактично, імплементовано принцип цінності життя та права живого на життя без страждання – є Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 12.02.2006 року.

У Європейських країнах, зокрема у Німеччині права тварин охороняються Конституцією, де зазначено, що держава зобов'язана поважати честь і гідність не лише людини, а й тварини – визнаючи їх особливим об'єктом правового захисту. В Україні тварини досі залишаються об'єктом речового права (ст. 341 ЦКУ).

У Європейській конвенції про захист домашніх тварин проголошується, що «людина має моральне зобов'язання поважати всіх живих істот». І висновок, що став для Європи принципом співіснування представників різних живих істот: «ніхто не має права вбивати тварин, завдати їм болу й страждання», «ніхто не має права покинути домашню тварину напризволяще» [1]. Вже сам факт народження не лише людини, а й будь-якої живої істоти дає їй право на життя без болу й страждання.

Імплементувавши в своє законодавство вимоги конвенції, та додатково конкретизувавши ці вимоги у національному законодавстві, європейські країни, визнали життя живої істоти цінністю, а не об'єктом правового регулювання, тому в більшості європейських країн з метою регулювання контролю за чисельністю безпритульних тварин був запроваджений метод ВСП (відлов-стерилізація-повернення в місце попереднього перебування), коли не позбавляється життя живої істоти, але вона втрачає здатність до репродукції. Позитивний досвід Європи застосовується в Україні волонтерами при підтримці міжнародних зоозахисних організацій.

Цивільний кодекс України (ст. 341) містять норму, згідно з якою безпритульна тварина, на котру впродовж двох місяців з дня її виявлення не пред'явлено права власності, є власністю громади, на території якої її виявлено. А це означає, що відповідальність за життя без болю і страждання лежить на всіх членах громади.

На думку громадських зоозахисних організацій, необхідно законодавчо закріпити право за громадою обирати опікуна за такими тваринами, який слідував би за їхнім здоров'ям, харчуванням. Врегулювання цього та інших питань мав би містити новий закон.

Так у вересні 2011 року було подано законопроект № 3692 «Про захист тварин від жорстокого поводження», що був покликаний імплементувати основні положення Європейської конвенції про захист тварин від жорстокого поводження.

Законопроект отримав висновок Головного науково-експертного управління. Важливо, що в цьому законопроекті вводяться нові поняття: «опіка над твариною», «опікувані тварини», «опікун тварин», передбачається запровадження реєстрації та обліку безпритульних тварин та тварин, що мають власників, ведення «єдиної державної електронної бази даних тварин, котрі мають власників або опікунів», а також створення притулків для утримання безпритульних тварин. Однак, зазначається у висновку, незрозумілим є твердження, що тварини, які «перебувають під опікою, можуть знаходитися в місцях їх постійного перебування після проведення заходів, передбачених статтями 9 (правила поводження з тваринами у сільському господарстві) та 17 (особливості утримання диких тварин у неволі) законопроекту № 3692.

Законопроект передбачає внесення зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), а також Кримінального та Цивільного кодексів України з питань посилення відповідальності у сфері поводження з тваринами та здійснення правочинів у відповідній сфері, а саме: 1) запроваджується новий вид адміністративного стягнення – позбавлення права утримання тварин (пункт 6 частини першої статті 24, частина друга статті 30 КУпАП); 2) КУпАП доповнюється новими статтями 88-1 «Порушення порядку придбання чи збуту об'єктів тваринного або рослинного світу, правил утримання диких тварин у неволі або в напіввільних умовах», 89-1 «Покинення та загублення тварини господарем», 89-2 «Жорстоке поводження з тваринами» («залишення власником без догляду домашньої тварини поза місцем її проживання, що потягло за собою загублення тварини - тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від двадцяти до п'ятидесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян накладення штрафу на посадових осіб - від тридцяти до п'ятидесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією тварини чи без такої»), 154-1 «Недотримання санітарних норм при утриманні тварин»; 3) викладаються у новій редакції статті 89 та 154 цього Кодексу, якими запропоновано встановити відповідальність за недбалість господаря тварини та за порушення правил утримання собак і котів; 4) статтю 299 КК України «Жорстоке поводження з тваринами» пропонується викласти у новій редакції: «Жорстоке поводження з тваринами, ... - караються штрафом від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців та з позбавленням права займати певні посади або займатися певною

діяльністю, пов'язаної із поводженням з тваринами на строк до двох років».

Отже, конкретизувавши вимоги Європейської конвенції про захист тварин від жорстокого поводження у національному законодавстві та змінивши погляд людей, кожного особисто в напрямку гуманізації та стимулювання відповідального ставлення людини до світу живого, - єдиний шлях мінімізації жорстокості як такої. Жорстокість, хоч би хто був її об'єктом має здатність поширюватися. Суспільство, яке не протидіє жорстокості, саме може стати її жертвою.

Список використаних джерел:

1. European Convention for the Protection of Pet Animals[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://conventions.coe.int/treaty/en/Reports/Html/125.htm>] Humane_Dog_Population_Management_Guidance_English.pdf

Щодо гарантій захисту працівника при покладенні на нього матеріальної відповідальності у проекті Трудового кодексу України від 26.12.2014 року

Марченко В.Б., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Відповідно до статті 43 Конституції України держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом. [1] На забезпечення конституційно-трудова прав громадян, серед інших, спрямовані і засоби трудового права, зокрема, його функції, в числі яких однією з провідних є захисна.

У чинному Кодексі законів про працю України про захисну функцію говорить уже саме формулювання Глави 9 – «Гарантії при покладенні на працівників матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації». [2] Однак, у проекті Трудового кодексу України від 26.12.2014 зазначений аспект відсутній і відповідний параграф 2 Книги 8 проекту формулюється як «Матеріальна відповідальність працівників». [3] Думається, що значення такої зміни не зводиться до суто формального, технічного факту і потребує змістовної оцінки.

На сьогодні, відповідно до загальних підстав і умов матеріальної відповідальності працівників (ст. 130 КЗпП) працівники несуть матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них трудових обов'язків.

Зміст функції захисту працівника у даному контексті виражається тим, що при покладенні матеріальної відповідальності права і законні інтереси працівників гарантуються шляхом встановлення відповідальності тільки за пряму дійсну шкоду, лише в межах і порядку, передбачених законодавством, і за умови, коли така шкода заподіяна підприємству, установі, організації винними протиправними діями (бездіяльністю) працівника. Ця відповідальність, як правило, обмежується певною частиною заробітку працівника і не повинна перевищувати повного розміру заподіяної шкоди, за винятком випадків, передбачених законодавством.

На працівників не може бути покладена відповідальність за шкоду, яка відноситься до категорії нормального виробничо-господарського ризику, а також за неодержані підприємством, установою, організацією прибутки і за